

Gatekeepers in gesprek met suïcidale jongeren

M. Steendam

Published online: 9 November 2015
© Bohn Stafleu van Loghum 2015

Samenvatting Professionals kunnen te maken krijgen met jongeren in crisis met suïcidale gedachten. Huisartsen, politieagenten, leerkrachten en intern begeleiders op school, jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen kunnen getraind worden tot *gatekeeper*. Gatekeepers gaan het gesprek aan met mensen die in crisis zijn, vragen begripvol en actief naar gedachten over de dood en motiveren om professionele hulp te zoeken.

Trefwoorden Suïcidaliteit · Gatekeeper · Signalering

Gatekeepers

Soms wordt het leven voor een jongere zwaar en dringt zich de gedachte op dat de dood een einde kan maken aan de problemen en de pijn. Deze gedachte wordt niet gemakkelijk geuit en vaak wordt er geen hulp gezocht. Anderen in de omgeving van de jongere zien wel dat er problemen zijn. Zij moeten dan contact maken, luisteren en vragen of de ander misschien liever dood wil zijn dan wil leven. Maar is dat verstandig? Wordt iemand dan niet suïcidaler? In 2008 zijn vanuit GGZ-Friesland de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van een *training tot gatekeeper*. Want getrainde professionals of gatekeepers dragen bij aan vermindering van suïcidaal gedrag bij volwassenen en jongeren [1, 2]. De angst dat je door te praten over de gedachten aan de dood het voor een leerling erger maakt, is absoluut onterecht [3].

Gatekeepertraining

De kern van de gatekeepertraining is het leggen van contact. Dat begint met het contact maken met eigen erva-

ringen en gevoelens ten aanzien van suïcidaal gedrag. Daarna wordt, conform de multidisciplinaire richtlijn *Diagnostiek en behandeling van suïcidaal gedrag* [4], uitleg gegeven over hoe suïcidaal gedrag ontstaat, wie kwetsbaar is en hoe stress of het ontbreken van steun ertoe kan leiden dat zelfmoordgedachten het denken gaan beheersen. Vervolgens wordt geoeft in hoe je contact maakt met een jongere met zelfmoordgedachten.

In de training wordt het belang van rolvastheid benadrukt. Een docent of politieagent blijft in zijn of haar eigen rol en wordt geen halve hulpverlener. Een huisarts of JGZ-professional kan vanuit die rol het gesprek met een jongere aangaan, maar zal vaak ook verwijzen naar gespecialiseerde hulpverlening.

Een gatekeepertraining wordt door twee trainers gegeven aan een groep van 16 personen. De minister heeft 113Online (www.113Online.nl) gevraagd landelijk gatekeepertrainingen te verzorgen.

Literatuur

1. Isaac M, Elias B, Katz LY, et al. Gatekeeper training as a preventative intervention for suicide: a systematic review. *Can J Psychiatry*. 2009;54(4):260-8.
2. Robinson J, Cox G, Malone A, Williamson M, Baldwin G, Fletcher K, O'Brien M. A systematic review of school-based interventions aimed at preventing, treating, and responding to suicide-related behavior in young people. *Crisis*. 2013;34(3):164-82.
3. Gould MS, Marrocco FA, Kleinman M, et al. Evaluating iatrogenic risk of youth suicide screening programs: a randomized controlled trial. *JAMA*. 2005;293(13):1635-43.
4. Hemert B van, et al. Multidisciplinaire richtlijn Diagnostiek en behandeling van suïcidaal gedrag. Utrecht: De Tijdstroom; 2012

M. Steendam, klinisch psycholoog en psychotherapeut

M. Steendam (✉)
GGZ Friesland,
Leeuwarden, Nederland
e-mail: martin.steendam@ggzfriesland.nl